

LIMBURGSE SCHRIJFT OVER ROUWPROCES NADAT ZUS STERFT AAN BORSTKANKER

LOMMEL - Gudrun Bongaerts (43) uit Lommel verloor haar zus Hilde vier jaar geleden aan borstkanker. Hilde was amper 36. Gudrun besloot haar leven om te gooien, en het verdriet van zich af te schrijven. Het resultaat, *Merel en ik*, is een pakkende roman geworden over rouw en verlies. "Iedereen zegt: *het boek over uw zuster*. Maar eigenlijk gaat het over mij."

"Onmacht van me afgeschreven"

Gudrun, een geboren en getogen Hasseltse die met haar man uitweek naar Lommel, is een goedlachse, gezellige vrouw. Maar het overlijden van haar drie jaar jongere zus Hilde na borstkanker heeft haar leven getekend.

"Hilde heeft precies twee jaar geleefd nadat de diagnose gesteld is. Dat was enkele maanden na de bevalling van haar tweede kindje. Ze voelde plots een knobbelje boven haar linkerborst. Maar omdat ze borstvoeding gaf, nam ik aan dat het een melkklier was. Ik probeerde haar gerust te stellen, maar zij wou per se naar de dokter om het te laten onderzoeken."

De diagnose was hard: kanker. "Op dat moment zat de kanker nog maar in het eerste stadium. Toen ze het bolletje wegnamen, waren er nog geen uitzaaiingen. Ook de chemo en bestralingen waren goed verlopen. Maar even later kreeg ze op dezelfde plaats weer een knobbel. Weer kanker. Dus het hele verhaal opnieuw: weer chemo en bestralingen, de borst die volledig weggenomen werd... Vervolgens kwamen er toch uitzaaiingen: in de lymfen, de lever, op het borstvlies en in de longen."

Veel lachen

De kanker groeide agressief. Toen Hilde terminaal was, besloot haar familie om het lijden te doen stoppen. Hilde kreeg palliatieve sedatie toegediend en stierf na twee jaar strijd thuis in Hasselt, de plaats waar ze tegen haar ziekte gevochten had. Ze liet een man, David, en twee kinderen, Basje (9) en Stig (2), na.

Gudrun verloor haar enige zus. "Wij waren heel close, yin en yang. Dat kwam omdat we niet zoveel verschillen in leeftijd en misschien ook omdat onze ouders scheidden toen we nog jong waren. Ik was als oudere zus voor haar een belangrijke constante. We waren altijd samen. We kunstschaatsten beiden op wedstrijd niveau, hebben zelfs nog jaren in dezelfde school lesgegeven. En we lachten allebei veel. Héél veel. Mensen zeggen me nu dat ze ons altijd scheel van het lachen zagen passeren (*glimlacht*)."

De dood van Hilde was dan ook een totale schok voor haar. "Mijn wereld daverde op haar grondvesten. Omdat we zo close waren, heb ik mezelf moeten heruitvinden. We speelden eigenlijk rolletjes: ik was de vrolijke, uitgelaten meid die alles durfde, Hilde was de verstandige die mij probeerde te temperen. Toen ze wegviel, had ik plots geen zin meer om die rol van durfal te spelen. We deden alles samen: op stap gaan, winkelen, reizen, oeverloos telefonisch problemen overleggen..."

Schrijven tegen onmacht

Het verlies deed Gudrun, die van opleiding Germaans filoloog is, in de pen kruipen.

"Een autobiografische roman schrijven, dat is zwaar. Maar voor mij bleek dat een goede manier om vat te krijgen op het ondenkbare: mijn zus verliezen."

Merel en ik is ook effectief geschreven in de nasleep van Hildes overlijden. "Elk hoofdstuk is geschreven in het stadium van rouw waarin ik me toen bevond. Eerst

Gudruns zus Hilde (36, foto boven) stierf na twee jaar strijd tegen borstkanker. "Rouwen heeft mijn levenshouding veranderd."

Foto Luc DAELEMANS

was er de ontkenning: *het kan toch niet waar zijn?* Dan de woede, de periode waarin ik de schuld op alles en iedereen wou steken. Het marchanderen, en vervolgens de depressie. Mijn rouwproces is ook zo verlopen, dus was het vanzelfsprekend om *Merel en ik* volgens de vijf stadia van het rouwproces in te delen." "Nu, vier jaar later, zit ik in het laatste sta-

dium: de aanvaarding. Eigenlijk heb ik de onmacht van me afgeschreven."

Geen handleiding

De voormalige leerkracht moraal filosofie maakt wel snel duidelijk dat het boek geen handleiding is. "Mensen moeten mijn boek echt niet kopen als een soort gids over *hoe*

ga ik met kanker om? of hoe verwerk ik het verlies van mijn zuster? Het blijft een literaire roman."

Maar het boek bevat wel het authentieke verhaal van Hildes ziekte. "Op de naamsveranderingen na, ja. En de ergste passages heb ik er ook uitgelaten, zeker omdat ik haar kinderen, die in de toekomst ooit het boek zullen lezen, wil beschermen. Zij moeten niet weten wat voor een hel hun moeder doorgemaakt heeft."

Busramp

De schrijfster schrikt wel van de aandacht die haar debuutroman te beurt valt. "Dat had ik eerlijk gezegd niet verwacht. Zeker omdat het relaas zo persoonlijk is, dacht ik dat niemand echt geïnteresseerd zou zijn." De thematiek van het boek lijkt een gevoelige snaar te raken. "Iedereen zegt: *het boek over uw zuster*. Maar eigenlijk gaat het over mij, en hoe ik haar dood verwerkt heb. Dat is waarschijnlijk heel herkenbaar voor veel mensen. Iedereen maakt dat proces eens mee."

Gudrun heeft het gevoel dat haar boek heel hard leeft in Lommel. "Er is best veel reclame voor gemaakt. Mensen spreken me aan en zeggen: *Ik ga uw boek kopen*. Maar ergens is dat normaal hier: we zitten ook met de nasleep van de busramp in Zwitserland. Lommel is daarover nog volop in rouw."

Andere levens

Het hele gebeuren heeft Gudruns leven ingrijpend veranderd. "Rouwen heeft mijn levenshouding veranderd. Ik was altijd de doorbijter, trok altijd een dapper gezicht als ik problemen tegenkwam in het leven. Na Hildes dood beseftte ik dat je niet constant tegen windmolens kunt vechten."

"We hebben indertijd ook gevochten tegen die kanker tot het einde. En toch is Hilde gestorven. Je leert de dingen te laten gaan. Ik heb mijn geesteskind, een opleiding voor hoogbegaafde autisten die ik coördineerde, achtergelaten. In eerste instantie ben ik nog in een andere school begonnen, aan een veel makkelijkere opdracht. Maar ook daarvoor ontbrak het me aan kracht. Mijn verdriet was te groot. Het tast je weerbaarheid aan. Nu heb ik me volledig toegelegd op mijn schrijfwerk."

David, de man van Hilde, heeft haar voorbeeld gevolgd. "Hij heeft Hildes dood op een vergelijkbare manier verwerkt, dezelfde stadia op eenzelfde moment doorlopen. Hij is tegenwoordig voltijds papa voor Basje en Stig en doet er alles aan om hen een gezellige thuis te geven. Er staan altijd verse bloemen op tafel en hij heeft culinair leren koken. Wij moeten voort. Daar gaat mijn boek tenslotte ook over. Er komt een moment van aanvaarding."

Joey BOUGARD

i *Merel en ik*. Over Rouwverwerking, Kramat, 150 blz, 16,95 euro, vanaf 5 juni verkrijgbaar. 1 euro per boek gaat naar Kom op tegen Kanker.